

és az V. (Szeged) csendőrkerület csendőr- és rendőrfőnökei is. Az utóbbi csend-őrkerületet Liptay László csendőr ezredes, Finta Imre csendőr százados és Buócz Béla, a szegedi rendőrfőkapitány helyettese képviselte. Lásd Molnár Judit, *Zsidósors Szegeden 1944-ben*, 44. o.

30. *Uo.*

31. A szövege hasonló volt a Kassán kibocsátottakéhoz. Az Újvidéken és Zentán használtakal kapcsolatban például lásd *The Crimes of the Fascist Occupants, i. m.*, 169–170. o.

32. Zentán a zsidóellenes intézkedéseket, köztük a gettósítást G. Ussáth György közvetlen parancsnoksága alatt hajtották végre. A zsidó közösségek Szegedre szállításával kapcsolatban a további részleteket lásd *Saopštenja o zlocinima okupatora i njihovih pomagaca u Vojvodini od 1941–1944.* (Beszámolók az ellenséges megszálló erők és kollaboránsaik bűneiről a Vajdaságban 1941 és 1944 között.) 1. kötet: Backa i Baranja. Pokrajinska Komisija za Utrdijivanje Zlocina Okupatora i Njihovih Pomagaca u Vojvodini, Novi Sad, 1946, több helyütt.

33. Csongrád Megyei Levéltár, Szeged. A rendőrségi jelentést közli Pál József: Hamvas Endre a szegedi zsidóság deportálása ellen. *Szegedi Könyvtári Műhely*, Szeged, 25:1–2. sz., 1986. június 13. o.

34. A jugoszláv pénzben megszabott váltásdíj kb. ötmillió pengőre rúgott. Az 1941–42-es időszakban a pengő hivatalos értéke kb. 20 cent volt. A dollár feketepiaci ára azonban 11–13 pengő között mozgott. Ausch Sándor: *Az 1945–1946. évi infláció és stabilizáció.* Kossuth, Bp., 1958, 30–31. o.

35. 1943-ban, amikor Kállay miniszterelnök kiutat keresett a háborúból, Bajor tábormokot cinkostársaival, Nagy Győző Antallal, Gánsz Győzővel, Paszt Ernővel és Hartyáni Imrével együtt bíróság elé állították, és a Magyar Kúria két évre elítélte, miután bűnösnek találta sikkasztásban, hivatalos dokumentumok meghamisításában, zsarolásban és üzérkedésben. A háború után átadták a jugoszlávoknak, akik 1946. október 30-án halálra ítélték. Geyer Artúr: Az 1942. évi újvidéki „razzia”. In: *Új Élet nap-tár 1959.* Magyar Izraeliták Országos Képvisellete, Bp., 1959, 41., 50–51. o. Lásd még Szegedi kir. törvényszék B. IV. 1569/1943, 188. sz.

36. A közösség történetének áttekintését lásd Radó Imre és Mayor József: *A noviszádi zsidók története.* Uránia Nyomda a Chevra Kadisa számára, Noviszád, 1930, 225. o.

37. *The Crimes of the Fascist Occupants, i. m.*, 170. o.

38. *Saopštenja o zlocinima okupatora.* A zombori zsidókra vonatkozólag a további részleteket lásd E. H. Spitzer: *Kehilat Sombor b'hurbana. Dapei zikkaron v'kedoshei ha'kehila.* (A zombori hitközség az üldözés alatt. Emléklapok a hitközség mártírjairól.) A szerző kiadása, Jeruzsálem, 1970, 29. o.

39. A bácstopolyai transzportot, akárcsak az egy nappal korábbi kistarcsait, inkább a honvédség állította össze, semmint az Eichmann-Sonderkommando. A honvédség nyilván az 1944. március 18-án Klessheimben megkötött Hitler–Horthy-egyezmény előírásaival összhangban járt el. A részleteket lásd Randolph L. Braham: *The Holocaust in Hungary. A Historical Interpretation of the Role of the Hungarian Radical Right.* *Societas*, 1972. nyár, 210–215. o. Lásd még a 11. fejezetet. Az 1944. áprilisában Bácstopolyára vitt egyének, főként zsidók listáit lásd a *MOL* 46. tekercsén.

40. *The Crimes of the Fascist Occupants, i. m.*, 167. o. Bíró Gyulára vonatkozóan lásd a *MOL* 65. tekercsét.